

Pántya Péter

A tűzoltóság szerelési szabályzatához

A jelenleg hatályos 37/2003-as Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatói (továbbiakban: OKF) intézkedés előtt még BM TOP (Belügyminisztérium Tűzoltóság Országos Parancsnoksága) parancs szabályozta, hogy a rendszerben tartott tűzoltófecskenedőket és a rájuk málházott eszközöket, egyéb technikákat milyen módon kell kezelni, „megszerelni”, azaz működésre kész állapotba hozni és használni. Mi a helyzet jelenleg, miben lehet, és miben kell változtatni?

A tűzoltóság szerelési szabályzatához

Hazánk rendvédelmi szervei közül az egyik leggyorsabb reagálással rendelkező és az egyik legszélesebb körben bevethető szerve a tűzoltóság szervezete. A tűzoltóságokon készenléti szolgálatot ellátók tevékenysége nagymértékben szabályozott. Nem is véletlenül.

A tűzoltóságon található eszközök garmadáját nem illik ad hoc módszerekkel használni. Erre készültek már a szakma első szervezett éveiben is előírások, ajánlások. A jelenleg hatályos 37/2003-as Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatói (továbbiakban: OKF) intézkedés előtt még BM TOP (Belügyminisztérium Tűzoltóság Országos Parancsnoksága) parancs szabályozta, hogy a rendszerben tartott tűzoltófecskenedőket és a rájuk málházott eszközöket, egyéb technikákat milyen módon kell kezelni, „megszerelni”, azaz működésre kész állapotba hozni és használni. A tűzoltó szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményei tartalmazzák, hogy a tűzoltó: „...*legyen képes gyorsan és biztonságosan végrehajtani:... ...a szerelési szabályzat előírásait, a szerelési feladatokat...*” [1]. A Szerelési Szabályzat egy idézet alapján az újonc tűzoltó „kisbibliája” [2]. Különösen az lehet abból fakadóan, hogy a régebbi kiadású szabályzatok kis méretben és vaskos kivitelben kerültek kiadásra.

A tűzoltóság jellegéből adódóan az azonnal reagáló rendvédelmi tevékenységét szigorú időkorlátok kötik. Gondoljunk csak a hivatásos tűzoltóságok éjjel-nappal 120 másodperces vonulási idejére. Nincs ez máshogyan a szerelési szabályzatok előírásaiban sem, hiszen az elvégzendő feladatok nem megfelelő ismerete a kárérték növekedéséhez vagy egy mentendő személy életmentési esélyeinek csökkenéséhez vezethetnek, így minden másodperc fontos lehet. Igen feszes szerelési időkről van szó, amit tartani csak egy össze szokott és gyakorlott tűzoltó esetleg páros, egység, raj, stb. tud végrehajtani.

Fontos, hogy az idő múlása és a technikai fejlődés követve legyen ezekben a szabályzatokban, különben könnyen értelmét veszti a „papírizú” utasítás. Ha valahol az országban néhány tűzoltó begyakorol egy feladatot sokkal egyszerűbben és gyorsabban, mint az a

szabályzatban olvasható, célszerű minél hamarabb ezt aktualizálni, hiszen így is a szerelési szabályzatot sok helyen csak a gyakorlatok és ellenőrzések idején „muszájból” követik a beavatkozó tűzoltók. Az éles beavatkozások alkalmával nehéz is megfelelni ezen előírásoknak, hiszen gyakorlatilag nincs két egyforma tűz és káreset, műszaki mentés.

1. számú kép, Szerelési gyakorlat közben, forrás: Érdi Tűzoltóság, www.tuzoltosagerd.hu, 2009

A jelenleg előkészítés alatt álló aktuális módosításnak még talán nem is kimondottan, de lényeges része, hogy a szabályzat előírásait elsősorban a szerelési foglalkozások, gyakorlatok és ellenőrzések során kötelező alkalmazni az éles beavatkozások mellett. A készenléti szolgálatot ellátók felkészültségének éles bevetésen kívüli méréséhez jó alapot szolgáltatva egy jelenlegi állapotoknak és eszközöknek megfelelő jogszabály várható tehát.

A gyakorlatok során – a szabályzatnak megfelelően - igen jó készséget szerezhet a vonulós állomány az adott eszköz megszerelésében vagy egy tevékenység végrehajtásában, a részfeladatok begyakorlásában. Az így megszerzett rutin az éles helyzetekben nagyon jól jön, még ha talán nem is pontosan előírtan fogta meg a tűzoltó az adott tömlőt és kapcsolta össze.

A technikai fejlődés szerencsére nem hagyja érintetlenül a tűzoltóság szervezetét. Új fecskendők, vízszállítók és új eszközök jelennek meg szinte évről évre. Az ezek tűzoltósági használatához szükséges ismeret és készség nem szerezhető még a gépkezelői könyvek csoportos elolvasása során. Az illetékes szerveknek követniük kell ezen változásokat és a legmegfelelőbbnek ítélt használati, bevetési módokat a szakma által elfogadott konszenzusos módon rendszeresíteni szükséges. [3]

Az is elfogadható azonban, hogy a szerelési szabályzatokat hónapról hónapra nem lehet módosítani. Idő kell a rendszerbe állítandó eszközök próbájához, csapatpróbájához és a már említett szakmai konszenzus kialakításához. Itt említem meg az érdekképviseleti szerveken belül néha elhangzó javaslatot a tűzoltókra vonatkozó összes jogszabály előzetes véleményeztetésére. A többségi szakszervezeti álláspont többnyire az, hogy a szakma döntsön a szakmai kérdésekben. Alapvetően ezzel én is egyetértek, azonban a felügyeleti szervek és döntéshozók részéről mindenképpen fontos gesztus lehet egy megkeresés az érintett érdekképviseletek irányába a véleményük kikérésre. Nem biztos, hogy a megalkotandó jogszabály (ami lehet éppen a szerelési szabályzat is) hátrányára válik és néhány későbbi vita is megelőzhető általa. Igencsak sürgető azonban napjainkra, hogy elkészüljön az új szabályozás, mivel amint a száma is mutatja, a jelenleg hatályos 37/2003-as OKF intézkedés már hét éves. Olyan előírásokat kell megtanulnia és követnie az újonc állományoknak valamint a készenléti szolgálatot régebben ellátóknak, amelyek egyes parancsnokságokon már idejétmúltak az új eszközbeszerzéseknek vagy a változó világnak köszönhetően.

2. számú kép, Szerelési gyakorlat előtt,
forrás: Érdi Tűzoltóság,
www.tuzoltosagerd.hu, 2009.

A szakmai szervezetek részéről jó összefogás tapasztalható jelen kérdés megoldására és a lehető legjobb megoldások megtalálására.

Mit nevezek szakmának? Szakmai csúcsszerveként az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóságot és annak illetékes szerveit (pl. a Katasztrófavédelmi Oktatási Központ), a Hivatásos Önkormányzati Tűzoltóságok Országos Szövetségét (HÖTOSZ), a Magyar Tűzoltó Szövetséget (MTSZ) valamint a Létesítményi és Önkéntes Tűzoltóságok Országos Szövetségét (LÖTOSZ). Fontos még megemlíteni itt minden jobbitó szándékú szakmai és szakmán kívüli kollégát és szervezetet.

Elmondható, hogy azok alakítják ki a szerelési szabályzat sorait és előírásait, akik maguk is végzik

annak végrehajtását.

Az új szabályzat az OKF tervezete alapján önkormányzati miniszteri hatáskörben és rendelet formájában kerülne kiadásra. Ennek előnye az lehetne, hogy kötelező érvényű lenne a tartalmának alkalmazása és végrehajtása minden tűzoltásban részt vevő szervezet számára. Látható hátránya abban mutatkozna, hogy az esetleges módosítások ügyében a szükségesnél nagyobb előkészítésre volna szükség és az esetleges módosítások kiadása igen hosszú időt venne igénybe. A szerelési szabályzat miniszteri rendeletként való kiadása esetén még az ésszerű eltérésekkel való alkalmazás is felvetheti a jogszabálysértést, ami egy ilyen súlyú ügyben és a tűzoltóság szervezetében igencsak kerülendő.

Kérdés, hogy szükséges-e a miniszteri rendelet forma alkalmazása, van-e több előnye, mint hátránya. Tény, hogy az 1996. évi XXI. törvény 2008-as módosítása, amely a tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és a tűzoltóságról szól, felhatalmazza a kormányt és azon belül a katasztrófák elleni védekezésért felelős minisztert (jelenleg az önkormányzati miniszter) a 47.§ (2) bekezdésében, hogy egyebek mellett rendeletben határozza meg a tűzoltóságok Szerelési Szabályzatát.

Amennyiben valóban miniszteri rendelet készül ebben a kérdésben, mindenképpen hasznosnak tartanám egy országos katasztrófavédelmi főigazgatói felhatalmazás beintegrálását a szakmai jellegű törzsrész kidolgozására és ennek évenkénti felülvizsgálatára. Áthidalható lenne ezáltal a rugalmatlanság és biztosítva lenne a változások folyamatos szakmai nyomon követése.

A jelenleg folyó előkészítő munka célja tehát a régi Szerelési Szabályzat felülvizsgálata és az új szabályzat előkészítése, amelynek során a feladatok végrehajtásának egyszerűsítésére is sor kerülhet. Tartalmazza majd tervezetten a különleges szereket, kisgépeket, a vonatkozó fogalmakat és munkavédelmi szabályzást. Kiszűrésre kerülhet a tűzoltótaktika alkalmazása a jelenleg hatályos szabályzatból.

Az 1/2003-as-as BM rendelet (a tűzoltóság tűzoltási és műszaki mentési tevékenységének szabályairól) módosítása szintén napirenden van, a tűzoltó-taktikai kérdések szervezesebben illeszkednek ezen anyagba. Egy jó megoldás lehet egységes szerkezetbe foglalva a két területet érintő keretrendszert egy rendeletben kiadni, külön-külön mellékletként a szerelési szabályzatot és a tűzoltási és műszaki mentési szabályzatot. Az OKF főigazgatóját a majdani rendeletben pedig – a már említett módon – célszerűnek tartom felhatalmazni a részletes szabályok kidolgozására és az évenkénti felülvizsgálatra, módosítások megtételére.

3 és 4. számú kép. Szerelések illusztrálása, forrás: HÖT Berettyóújfalu képanyagtára, 2009.

ÖSSZEFOGLALÓ

A tűzoltóságok szerelési szabályzata az aktuális módosításra vár. Hosszú ideje folyik már az egyeztetés az érintett szakmai szervezetek között, hiszen a cél, hogy a szakmai konszenzus által elfogadottakon alapuljon a teljesen átdolgozandó és időszerűvé váló szabályzat. A jogszabály miniszteri rendeletként való kiadását érdemes megvizsgálni. Más módon (pl. főigazgatói intézkedés) vagy egy általános keretjogszabályként hatáskörök átadásával lehetővé kell tenni, hogy a jövőben rugalmasan lehessen a változó kör kihívásainak megfelelően módosítani.

A tűzoltóság szervezetének minden igényét és támogatható javaslatát célszerű a leendő jogszabály kialakításakor figyelembe venni (pl. félrajok, csökkentett félrajok). Jó megoldás a döntéshozók részéről az, hogy a szakma minden érintettjének álláspontja felhasználásra kerül a tervezetben.

FELHASZNÁLT IRODALOM

[1] A tűzoltó szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményei, letöltve: 2009. május 28.

Forrás: www.nive.hu

[2] Dallos Tamás: Szerelés Szabályzat, letöltve: 2009. május 28.

Forrás: www.langlovagok.hu/html/azs/5.shtml

[3] Minárovics János ny. tú. ezds: Budapestről jelentjük, letöltve: 2009. május 28.

Forrás: www.tuzoltosagbp.hu/reszlet.php?mit=85&tabla=cikkek

Pántya Péter

e-mail: panpet1@freemail.hu